

CZU 343.352:343.15

**PIGD – SISTEM INFORMAȚIONAL AUTOMATIZAT DE GARANTARE
A VIRTUȚII INTIMII CONVINGERI A JUDECĂTORULUI**

Roxana CAPBĂTUT, *studentă, Facultatea de Drept și Științe Sociale,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți*

Conducător științific: **Tatiana CRUGLIȚCHI**, *asist. univ.*

Abstract: *The integrated file management program – further PIGD – has helped simplify administrative procedures in judicial processes and has helped to*

increase the transparency of all court processes. The commissioning of automated systems in courts is an extremely important step in the process of their development and modernization. This system helps both officials in the courts and citizens, directly contributing to the effectiveness of the work of the courts and to the improvement of the quality of judicial acts.

Keywords: *Integrated file management program (PIGD), court, hearings, court order, prevention and fight against corruption, judicial independence.*

Prevenirea și combaterea corupției în sistemul justiției constituie unul din scopurile principale ale Strategiei de reformă a sectorului justiției, admiterea căreia a fost influențată de nivelul scăzut de încredere a societății în justiție, cauzată în mare parte de percepția înaltă privind prezența fenomenului corupției în cadrul justiției.

În acest sens, în scopul stabilirii independenței judecătorești, asigurării transparenței în activitatea instanțelor de judecată și creșterii calității actului juridic, s-a dispus automatizarea instanțelor judecătorești, prin implementarea pe larg a Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD), ce reprezintă o parte componentă a efortului de consolidare a sistemului judiciar în RM și de prevenire și combatere a fenomenului de corupție.

Principalele *scopuri ale Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor* fundamentează:

- îmbunătățirea eficienței administrative în instanțele judecătorești;
- transparența și accesul cetățenilor la justiție;
- proiectarea și implementarea în instanțele judecătorești a unui sistem integrat, automat pentru managementul cazurilor judecătorești;
- stabilirea unui sistem electronic de raportare privind funcționarea instanțelor.

Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pune accentul pe următoarele **funcții**:

1. îmbunătățirea administrării juridice, sporirea transparenței și accesului public la justiție;
2. automatizarea lucrărilor manuale curente în instanțele judecătorești;
3. lichidarea dublărilor de date și diminuarea eforturilor angajaților instanțelor de judecată;
4. elaborarea și implementarea unui sistem de gestionare a dosarelor integrat și automatizat;
5. crearea unui sistem eficient de raportare statistică judiciară;
6. asigurarea unei evidențe electronice a datelor în instanțele judecătorești;
7. asigurarea calității datelor și a gestionării dosarelor în instanțe;
8. menținerea schimbului de date între diferite instituții ale sistemului judiciar;
9. evoluția lucrărilor de secretariat în instanțele de judecată în vederea automatizării acestora.

Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD) – reprezintă o aplicație unică de documentare automatizată, evidență și control al activității de

gestionare electronică a dosarelor și altor materiale procesuale emise de instanțele judecătorești sau prezentate spre examinare în cadrul acestora¹¹.

Scopul apariției portalului național al instanțelor judecătorești și cel al existenței paginii web a Curții Supreme de Justiție îl formează susținerea unui mediu informațional virtual și accesibil pentru toți cetățenii Republicii Moldova.

Pentru asigurarea bunei funcționări a sistemului juridic, precum și pentru menținerea transparenței activității judecătorilor din cadrul acestei instituții a fost creată cea mai eficace aplicație denumită PIGD. În carul instanțelor judecătorești, dosarele sunt distribuite pentru examinare potrivit principiului aleatoriu, menținând astfel principiul transparenței, obiectivității și imparțialității acestui proces, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor.

Distribuirea aleatorie a acestor dosare se desfășoară conform prevederilor art. 61 din *Legea privind organizarea judecătorească*, art. 344 *Cod de procedură penală* și art. 168 *Cod de procedură civilă*, fiind obligatorii pentru toate instanțele judecătorești. Fișa de repartizare și încheierile ulterioare de redistribuire aleatorie a cauzei se anexează în mod obligatoriu la fiecare dosar.

Art. 168 din CPC¹², denumit „*Primirea și repartizarea cererilor de chemare în judecată*” prevede că:

- 1) Cererea de chemare în judecată introdusă în instanță se repartizează, în termen de 24 de ore, judecătorului sau, după caz, completului de judecată în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.
- 2) Judecătorul care a primit cererea de chemare în judecată spre examinare verifică dacă aceasta întrunește exigențele prevăzute de lege. Dacă cererea de chemare în judecată nu întrunește exigențele prevăzute de lege, urmează a fi aplicate prevederile art.171 alin.(1).
- 3) Judecătorul poate încuviința printr-o încheiere, în condițiile legii, efectuarea unor măsuri de asigurare a acțiunii și a probelor.
- 4) Printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, judecătorul acceptă cererea de chemare în judecată în decurs de 5 zile de la repartizare, dacă legea nu prevede altfel.

Pentru a putea aplica principiului aleatoriu, dosarele sunt înregistrate în PIGD de către persoana responsabilă, ce este desemnată în acest scop de către președintele instanței, din subdiviziunea pentru documentare a instanței în ordinea parvenirii dosarelor în instanță și se repartizează în aceeași ordine prin intermediul PIGD, conform categoriei de cauze civile, penale, contravenționale.

Termenul pentru înregistrarea dosarelor în PIGD nu trebuie să depășească 24 ore. Se interzice implicarea, inclusiv a președintelui și vicepreședintelui

---

¹¹ E X T R A S din Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 658/30 din 10 octombrie 2017

¹² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134150&lang=ro# Codul de Procedură civilă, vezi: art. 168

instanței, persoanelor neautorizate în procesul de înregistrare și distribuire aleatorie a dosarelor.

Din punctul meu de vedere consider că acest termen de 24 ore este unul acceptabil, pentru a putea cât mai rapid să soluționeze cauzele cu care se confruntă cetățenii. În acest sens, menționez că va fi respectat principiul termenului rezonabil pentru ca cauzele atât civile, penale cât și contravenționale să dețină rezultate cu răspuns pozitiv și în favoarea celor a căror drept a fost lezat.

Până a fi create condițiile pentru funcționarea judecătorilor reorganizați într-un sediu unic conform Legii nr.76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești¹³, persoanele împuternicite, la înregistrarea cererilor/dosarelor în PIGD, vor selecta sediul relevant, asigurând aplicarea principiului de repartizare aleatorie doar către judecătorii din sediul respectiv.

În această ordine de idei, menționez că persoana care este responsabilă pentru înregistrarea cauzelor în PIGD este împuternicită să extragă din Program confirmarea cu înregistrarea cauzei, în care este indicat numărul de înregistrare, data și înregistrării. De asemenea și această înregistrare se anexează la dosarul respectiv.

Amintim că la distribuirea aleatorie, Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor i-a în calcul dacă pentru categoria corespunzătoare dosarelor există complete specializate, indicându-se volumul de muncă al funcționarilor, adică a judecătorilor în baza gradelor de complexitate care la fel sunt stabilite de PIGD pentru fiecare gen de dosar.

De asemenea, pentru distribuirea aleatorie a dosarelor se ia în calcul și alte criterii cum ar fi:

- a) tipul dosarului (civil, penal, contravențional);
- b) procedura de examinare (procedura în ordonanță, contencios administrativ, apel, recurs);
- c) precum și sarcina deplină sau parțială a judecătorului (procentul redus stabilit prin Hotărârea *Consiliului Superior al Magistraturii* (CSM) pentru președinții și vicepreședinții instanțelor de judecată, membrii Colegiului disciplinar, Colegiului pentru selecție și a Colegiului de evaluare).

În scopul determinării gradelor de complexitate unice naționale, Consiliul Superior al Magistraturii a întocmit Nomenclatorul tuturor categoriilor de cauze civile, penale și contravenționale, pe care l-a expediat instanțelor de judecată din Republica Moldova în luna noiembrie 2010.

Consiliul Superior al Magistraturii a solicitat ca instanțele de judecată să aprecieze gradele de complexitate a dosarelor incluse în Nomenclator pe o scală de la 1 la 10 puncte (1 reprezentând complexitatea minimă, iar 10 – complexitatea maximă).

---

¹³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=93527&lang=ro Legea nr.76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești

Hotărârea CSM nr.165/6 din 18 februarie 2014 cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea gradelor de complexitate unice naționale a cauzelor judiciare civile, penale și contravenționale prevede că: „*Complexitatea inițială a cauzei* – este punctajul acordat unei cauze în mod automat de către Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (în continuare „PIGD”) la momentul înregistrării în PIGD.

Atunci când *cauza parvenită în instanță are un singur obiect* (capăt de acuzare), un singur volum și două părți, punctajul acordat de PIGD cauzei la momentul înregistrării va corespunde punctajului prevăzut pentru obiectul respectiv în Nomenclatorul gradelor de complexitate. După înregistrarea cauzei în PIGD, cauza se va repartiza aleatoriu judecătorului selectat de PIGD.

În cazul în care *cauza parvenită în instanță are mai multe obiecte* (capete de acuzare), în PIGD se va înregistra mai întâi obiectul principal al cauzei, urmat de înregistrarea obiectelor secundare, după care cauza va fi repartizată aleatoriu judecătorului selectat de PIGD”¹⁴.

Trebuie să atragem atenția la aceea că prin intermediul PIGD, dosarele se repartizează aleatoriu o singură dată. Însă în activitatea judecătorească există situații când, pe parcursul desfășurării procesului, apar incidente procedurale. În asemenea cazuri se aplică *următoarele reguli*:

- 1) cererile privind recuzarea sau abținerea judecătorului cât și cererile privind accelerarea examinării pricinii se vor examina imediat în aceeași zi (*cu excepția cazurilor prevăzute de legislația procedurală*) de către completul de judecată competent.

În această ordine de idei, președintele instanței de judecată va stabili graficul judecătorului (completului de judecată) competent de a examina cererea de recuzare, abținere de la examinare și cererea de urgentare la începutul anului (poate fi și alt termen, dar nu mai mic de 1 lună).

Menționez că CPC prevede în art. 53 procedura de soluționare a cererii de recuzare. De aceea alin (2) al aceluiași articol conturează următorul aspect: „Cererea de recuzare se distribuie spre soluționare în mod aleatoriu prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor și se examinează în cel mult 5 zile lucrătoare din momentul repartizării, fără a afecta continuitatea ședinței de judecată, însă până la soluționarea cererii de recuzare se amână pledoariile”¹⁵.

- 2) dacă judecătorul căruia i-a fost repartizată cauza este în imposibilitate de a continua examinarea acesteia din motiv că se află în concediu medical

---

¹⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=78598&lang=ro Hotărârea CSM nr.165/6 din 18 februarie 2014 cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea gradelor de complexitate unice naționale a cauzelor judiciare civile, penale și contravenționale.

¹⁵ Cod de Procedură Penală, art. 53 „Procedura de soluționare a cererii de recuzare”, alin (2).

- care depășește 60 de zile consecutive sau în urma eliberării din funcție sau decesului, persoana responsabilă, în temeiul unei încheieri motivate a președintelui instanței judecătorești, asigură, prin intermediul PIGD, redistribuirea aleatorie a dosarului altui judecător sau altui complet de judecată;
- 3) dacă judecătorul căruia i-a fost repartizată cauza este în imposibilitatea de a continua judecarea acesteia din motivul transferării la o altă instanță, promovării, suspendării, detașării sau eliberării din funcție, persoana responsabilă, în temeiul unei încheieri motivate a președintelui instanței judecătorești, asigură, prin intermediul PIGD, redistribuirea aleatorie a dosarului altui judecător, sau altui complet de judecată, cu excepția cazurilor de prelungire a împluternicirilor¹⁶;
  - 4) Președintele instanței poate dispune redistribuirea aleatorie a dosarului altui judecător sau altui complet de judecată și în alte cazuri justificate, cu emiterea unei încheieri motivate.
  - 5) În cazul în care nu este posibilă redistribuirea dosarelor în sediul în care a fost înregistrată cauza, președintele instanței dispune redistribuirea aleatorie a dosarului, cu emiterea unei încheieri motivate, către judecătorii din toate sediile instanței judecătorești.

În cazul în care judecătorul își încetează atribuțiile în cadrul instanței de judecată, președintele dispune, prin intermediul unei încheieri motivate, scoaterea rolului de judecător din lista judecătorilor înregistrați în PIGD.

Dacă judecătorul este eliberat din funcție, președintele dispune, printr-o încheiere motivată, eliminarea judecătorului din lista judecătorilor înregistrați în PIGD cu excepția Curții Supreme de Justiție.

În cazul apariției temeiului juridic, constituțional, de eliberare din funcție a judecătorului, președintele dispune, printr-o încheiere motivată, blocarea (bifarea) acestui judecător de la repartizarea dosarelor în sistem cu 2 luni de zile înainte de parvenirea acestui eveniment.

De asemenea, remarc că materialele care vizează judecătorii de instrucție se înregistrează în PIGD de persoana responsabilă și se repartizează în conformitate cu Regulamentul privind modul de distribuire aleatoriu a dosarelor pentru examinare în instanțe judecătorești.

Pentru menținerea caracterului confidențial al materialelor judecătorului de instrucție, persoana ce răspunde de înregistrarea acestora în PIGD este nevoit să bifeze căsuța „*Date confidențiale*”. În cazul în care în cadrul instanței este un singur judecător de instrucție, ceilalți judecători sunt blocați de la repartizare.

Însă atunci când judecătorul de instrucție lipsește, în baza criteriului de repartizare, va fi bifat ca eligibil un alt judecător cu atribuțiile judecătorului de instrucție.

---

¹⁶ Legea cu privire la statutul judecătorului, art. 26¹ „Menținerea împluternicirilor judecătorului”

Publicarea hotărârilor judecătorești

Totalitatea hotărârile judecătoriale și ale Curților de Apel se publică pe portalul național al instanțelor de judecată după introducerea acestora în Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor. Hotărârile Curții Supreme de Justiție se publică pe pagina sa web după ce este parcursă aceeași etapă.

Accesul la hotărârile judecătorești publicate pe pagina web a instanțelor judecătorești este gratuit și anonim și nu presupune nici o formă de înregistrare. Textul hotărârii judecătorești se publică pe pagina web într-un format care asigură protejarea informațiilor de distrugerea sau modificarea acestora.

Hotărârile judecătorești pronunțate în cauzele examinate în camera de consiliu (ședință „închisă”) sau în ședință secretă se plasează integral în Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor, dar se publică pe portalul național al instanțelor de judecată sau pe pagina web a Curții Supreme de Justiție în modul următor:

- a) dacă este vorba de cauze penale, contravenționale, civile sau de alt tip judecate astfel în vederea protejării interesului moralității, minorilor sau a vieții private a părților la proces, numele celor afectați prin prisma acestor valori și interese va fi anonimizat întotdeauna;
- b) dacă este vorba de cauze penale sau contravenționale judecate astfel în vederea protejării interesului moralității, a minorilor sau a vieții private a părților la proces, numele autorilor, al instigatorilor sau al complicilor nu va fi anonimizat în nici un caz, chiar dacă autorii, instigatorii sau complicii sunt minori;
- c) dacă este vorba de cauze judecate astfel în vederea protejării ordinii publice ori a securității naționale într-o societate democratică sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, s-ar aduce atingere intereselor justiției sau secretului comercial, părțile din hotărâre a căror publicare ar afecta aceste interese vor fi ascunse;
- d) dacă este vorba de cauze judecate astfel în vederea protejării ordinii publice ori a securității naționale într-o societate democratică sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, s-ar aduce atingere intereselor justiției, numele părților și/sau al persoanelor a căror publicare ar afecta aceste interese va fi anonimizat întotdeauna.

Judecătorul poate decide, astfel, din oficiu sau la sesizarea uneia dintre părți Nu vor fi anonimizate/ascunse în nici un caz informațiile despre instanță sau completul de judecată, grefier, procuror, agentul constatator, mediator, executorul judecătoresc, notar și avocat. Nu va fi ascunsă în nici un caz denumirea persoanelor juridice.

Riscuri stabilite la repartizarea aleatorie a dosarelor

1. Blocarea judecătorilor în programul PIGD, pe o perioadă scurtă de timp.

În urma analizării datelor arhivei și a funcționalității PIDG, s-au stabilit posibilități tehnice de blocare a mai multor judecători în programul PIGD, pe o perioadă scurtă de timp, fapt ce constituie un factor de risc.

În urma cercetării datelor activităților arhivei s-a stabilit că varianta funcțională care permite crearea blocărilor judecătorilor, este folosită cel mai des în scopul de a bloca masiv o parte din judecători pe o perioadă de timp scurtă (1-5 ore), fapt ce duce la excluderea masivă a unor judecători de la repartizarea aleatorie a dosarelor, ulterior (peste 1-5 ore) blocările create pentru o perioadă de timp sunt șterse.

2. **Posibilitățile tehnice de setare a judecătorilor incompatibili, fără a fi vizualizat motivul/argumentarea.**

În urma studierii datelor, s-a stabilit că la repartizarea unor dosare, masiv sunt declarați incompatibili un număr mare (4 – 17 persoane) din judecători, fapt ce creează riscul ca un anumit dosar să fie direcționat intenționat spre un anumit judecător.

3. **Repartizarea repetată a dosarelor**

Utilizarea *funcției repartizării repetate a dosarului* dă posibilitatea tehnică de direcționare spre analiză a dosarului către un anumit judecător. Această tehnică este frecvent utilizată în judecătoriile cu un număr redus de judecători, unde în urma repartizării dosarului, judecătorul selectat de sistemul PIGD depune cerea de abținere care este admisă și ulterior dosarul este repartizat repetat după aceeași modalitate, până când este repartizat judecătorului necesar. Astfel, un dosar poate fi repartizat de mai multe ori și poate să fie distribuit tuturor judecătorilor din instituție, până a ajunge la judecătorul necesar.

4. **Posibilitatea de a prevedea repartizarea dosarelor în cadrul instanțelor de judecată cu un număr relativ mic de judecători 2-5, este posibilă estimarea repartizării dosarelor în dependență de distribuția anterioară**

5. Un alt risc stabilit la repartizarea aliatoare a dosarelor în PIGD este **lipsa setărilor tehnice privind repartizarea dosarelor aliator, obligatoriu dintr-un anumit număr limită de judecători activi**. (ex. repartizarea unui dosar doar atunci când sunt minimul 2-3 judecători activi în PIGD). Introducerea opțiunii tehnice date, ar permite prevenirea majorității riscurilor de manipulare a PIGD menționate anterior, pe un segment de 80-90% din judecătorii. Judecătoriile cu un număr mic de judecători (până la 3-4 judecători), unde nu poate fi aplicată opțiunea tehnică dată, monitorizarea corectitudinii repartizării dosarelor poate fi efectuată periodică, manual de către Inspecția Judiciară.

Concluzii și recomandări: Sistemul electronic PIGD la compartimentul de repartizare aleatorie a dosarului este vulnerabil, datorită prezenței posibilităților funcționale de manipulare, prin intermediul factorului uman. Aceste lacune tehnice, oferă posibilitatea de a dirija repartizarea unui dosar către un anumit judecător.

La acest capitol aș veni cu următoarele recomandări:

- Revizuirea și completarea Regulamentului privind modul de distribuție aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești, nr. 514 din 27.04.2013.

- Revizuirea posibilităților tehnice ale PIGD, în vederea excluderii posibilităților tehnice de a bloca anumiți angajați ai instanței de pe o perioadă de timp limitată (ex. pe câteva ore). Procesul de blocare să fie minim pe o zi lucrătoare, cu obligativitatea atașării documentului de confirmare în arhiva PIGD.
- Limitarea posibilităților tehnice de repartizare multiplă a dosarelor, fără atașarea documentului de confirmare/motivare în arhiva PIGD.
- Excluderea posibilităților tehnice de înregistrare a dosarelor cu același nume.
- Includerea în PIGD a unei opțiuni de prevenire a tentativelor de înregistrare multiplă a cererilor de chemare în judecată, de la aceeași persoană. Arhivarea datelor, (*IDNP – persoanelor fizice și reprezentanților acestora*) privind persoanele ce se adresează în judecată.

Bibliografie:

1. Codul de Procedură Penală art. 168
2. Legea Nr. 544 din 20-07-1995 cu privire la statutul judecătorului
3. Legea privind organizarea judecătorească* nr. 514-XIII din 06.07.1995
4. Legea nr.76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești
5. Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.658/30 din 10 octombrie 2017.
6. Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.110/5 din 5 februarie 2013 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de distribuire aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești nr. 110/5 din 05.02.2013
7. Hotărârea nr.945/38 din 27 decembrie 2016 cu privire la demersul Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești referitor la modalitatea de repartizare a dosarelor prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor între sediile instanțelor judecătorești nou-create.